

EXPUNERE DE MOTIVE

**privind modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind
organizarea și funcționarea Curții Constituționale¹.**

Supremația Constituției:

În literatura de specialitate au fost formulate numeroase definiții ale constituției din diferite perspective: filozofice, istorice, politice, sociologice și nu în ultimul rând juridice.

Din toate aceste toate aceste definiții rezultă câteva trăsături fundamentale:

- constituția este expresia voinței suverane a poporului;
- constituția este legea fundamentală a unui stat constituită din norme juridice, investite cu forță juridică supremă;
- constituția este un contract social prin care sunt stabilite forma de stat, modul de organizare și funcționare a puterilor statului și raporturile dintre acestea, instaurarea, menținerea și exercitarea puterii, principiile generale ale ordinii juridice a societății, drepturile, libertățile și îndatoririle cetățenilor precum și principiile modificării pactului.

Supremația constituției se manifestă în plan juridic prin aceea că *întregul drept trebuie să respecte dispozițiile legii fundamentale*, ca principal izvor al dreptului.

Orice normă juridică, care încalcă constituția, practic încalcă pactul social, rod al voinței suverane a poporului, astfel că nu are suportul voinței suverane a poporului și este lipsită total de consimțământul acestuia.

În consecință, orice lege adoptată cu încălcarea constituției, este lipsită total de consimțământul poporului, astfel că este sancționată cu nulitatea absolută a normelor legale astfel adoptate.

Controlul constituționalității legilor:

Respectarea contractului social, a supremației acestuia în sistemul de drept, reprezintă o garanție a *supremației constituției*, luând naștere ideea controlului constituționalității legilor, ca activitate de verificare a conformității legii cu constituția fiind caracterizat ca un *control de specialitate* deasupra oricăror *influențe politice*.

Ca instituție a dreptului constituțional, controlul constituționalității legilor cuprinde ansamblul normelor constituționale privitoare la autoritatea competentă – organizare și funcționare -, atribuții, procedură și actele și efectele acestora prin care se realizează jurisdicția constituțională.

În ce ne privește, în această expunere de motive, interesul este orientat spre autoritatea competentă a realiza jurisdicția constituțională, în special a modului de organizare a acesteia.

Controlul constituționalității legilor a cunoscut mai multe sisteme de control, respectiv cel exercitat prin organisme politice, jurisdicționale și politico-jurisdicționale.

În România s-au întâlnit toate cele trei sisteme de control al constituționalității legilor, *politic* prin *Marea Adunare Națională*, *jurisdicțional*² când cu ocazia soluționării unui litigiu în anul 1912, instanța a stabilit că are dreptul să verifice constituționalitatea legilor, iar *Constituția*

¹ Republicată în M.Of. al României, Partea I, nr. 807/3.12.2010, în temeiul art. V din Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală a României, publicată în M.Of. al României, Partea I, nr. 672/4.10.2010, dându-se textelor o nouă numerotare.

Modificată prin Legea nr. 66/2018, publicată M.Of. al României, Partea I, nr. 233/16.03.2018.

Modificată și completată prin Legea nr. 168/2018, publicată în M.Of. al României, Partea I, nr. 595/12.07.2018.

² Tribunalul Ilfov, Secțiunea II, Audiența dela 2 februarie 1912, Președinta d-lui N. Algiu, președinte a soluționat litigiul dintre *Societatea comunală de tranvaiuri din București* cu *Ministerul de Interne și Primaria Capitalei*.

din anul 1923 a stabilit competența de a judeca constituționalitatea legilor *Curții de Casație în secții reunite*³.

În România, controlul constituționalității legilor este efectuat, potrivit dispozițiilor art. 142-147 din Constituție de către Curtea Constituțională, care este o *autoritate publică politico-jurisdicțională*.

Caracterul politic reiese din modul în care sunt numiți membrii acestui organism, respectiv trei judecatori sunt numiți de Camera Deputaților, trei de Senat și trei de Președintele României.⁴

În organizarea Curții Constituționale un rol important îl au două puteri ale statului, respectiv *puterea legiuitoare*, Parlamentul, prin Camera Deputaților și Senat, și *puterea executivă*, prin Președintele României.

*Puterea judecătorească*⁵, care a avut un rol important în privința controlului constituționalității legilor, începând cu anul 1912 și până la adoptarea constituțiilor comuniste, a fost înlăturată prin Constituția României din 1991, revizuită, de la activitatea de control al constituționalității legilor, atribuind un rol important celorlalte puteri ale statului, executivă și legislativă.

Constituția României la articolul 1, alin. 3 enumeră puterile din statul român –legislativă, executivă și judecătorească și stabilește principiile de funcționare a acestora, respectiv principiul separației și principiul echilibrului puterilor.

Principiul separației puterilor în stat interzice ca ce trei funcții – puteri - legislativă, executivă și judecătorească să fie exercitate de către același organ de stat, pentru a evita exercitarea lor discreționară de o putere unică, urmând ca acestea să fie exercitate de autorități statale în mod independent una față de cealaltă, cu atribuții specifice, acestea trebuind să *colaboreze loial* pentru realizarea puterii de stat.

Fiecare putere are posibilitatea constituțională să le supravegheze și controleze pe celelalte, în scopul sancționării vreunei puteri în încercarea de a-și spori puterile în detrimentul celorlalte (nici una dintre puteri nu prevalează asupra celorlalte, nu pot să își subordoneze o putere, nu își pot asuma prerogativele altor puteri), astfel că acestea pot acționa pentru reechilibrarea raportului dintre ele – „*checks and balances*”.

După cum am arătat, în organizarea Curții Constituționale un rol important îl au două dintre puterile statului, respectiv *puterea legislativă*, prin Parlament, și *puterea executivă* prin Președinte, prin *excluderea puterii judecătorești* care în mod firesc a exercitat controlul constituționalității legilor din anul 1912 peste trei decenii și jumătate până la instaurarea regimului comunist, care a înlăturat această formă de control înlocuind-o cu un organ politic.

Actualmente, în modul de interpretare a dispozițiilor constituționale suntem în situația în care două puteri ale statului, legislativă și executivă, și-au asumat prerogativele puterii judecătorești, *jurisdicția constituțională* revenindu-le prin modul de desemnare a judecătorilor constituționali.

Este firesc, dacă ar fi să privim în istoria constituțională a României, să spunem că puterea judecătorească a fost afectată prin ruperea din competențele sale a celor referitoare la

³ Art. 103 din Constituția din 1923 – *Numai Curtea de casație în secțiuni-unite are dreptul de a judeca constituționalitatea legilor și a declara inaplicabile pe acelea cari sunt contrarii Constituțiunii. Judecata asupra inconstituționalității legilor se mărginește numai la cazul judecat.*

⁴ Art. 142, alin. 3 din Constituția României.

⁵ *Controlul constituționalității legilor* revine deci în mod firesc puterii judecătorești, ca una ce este chemată să interpreteze legile. Căci acest control nu este altceva decât examinarea legii ordinare și interpretarea ei în raport cu altă lege, superioară acesteia, de natură constituțională. Misiunea însăși a judecătorului este să interpreteze legile și să aplice sancțiunile acolo unde s-a violat textul legii.

Această misiune trebuie să se întindă și la examinarea Constituției, căci a nu aplica sancțiuni pentru nerespectarea dreptului constituțional, ar însemna să negăm existența unui drept constituțional. (George Alexianu, Drept constituțional, vol. I, Ed. Casa Școalelor, București, p. 243).

ROMANIA

CAMERA DEPUTAȚILOR
BIROU PARLAMENTAR
DEPUTAT
SITTERLI OVIDIU-IOAN

verificarea constituționalității legilor și transferarea către un organism politico-jurisdicțional, puternic tributar forțelor politice care au numit membrii în acest organism.

Curtea Constituțională este *subordonată caracterului politic* al acesteia, *amprenta politicului fiind puternic simțită în fiecare decizie a curții*, numeroase fiind deciziile care au fost aspru criticate de *opinia publică*.

Independența justiției este astfel știrbită prin lipsirea atributului de verificare a constituționalității legilor, *jurisdicția constituțională*, această putere neputând fi deplină și independentă decât în momentul în care se va reveni la vechile contracte sociale ale poporului român, prin care puterea judecătorească era cea care efectua controlul constituționalității legilor.

Constituția României la art. 142 alin 2-4 stabilește modul de organizare al acesteia, dispoziții care au fost reluate în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, fiind stabilite rolurile celor două puteri, legislativă și executivă.

În aplicarea principiului constituțional al echilibrului puterilor în stat este necesar ca activitatea de jurisdicție constituțională să revină puterii judecătorești, astfel că este necesară intervenția legislativului, nu în domeniul legii constituționale de revizuire a Constituției⁶, ci în domeniul legii organice de modificare a Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale⁷.

Pentru realizarea principiilor constituționale ale separației puterilor și echilibrului acestora în stat este necesară o nouă abordare a organizării Curții Constituționale prin acordarea unor roluri partajate și echilibrate, în conformitate cu istoria constituțională, în privința jurisdicției constituționale, celor trei puteri ale statului, prin modificarea legii:

1. judecătorii Curții Constituționale să fie numiți de cele două puteri legislativă și executivă din rândul puterii judecătorești, candidații să aibă calitatea de *judecător*;
2. judecătorii care candidează pentru funcția de judecător al Curții Constituționale să aibă avizul Consiliului Superior al Magistraturii ca garant al independenței justiției;
3. pe perioada exercitării mandatului de judecător al Curții Constituționale, judecătorul se suspendă de drept din funcție, urmând ca, la încetarea mandatului, acesta să revină în funcția deținută anterior;
4. perioada exercitării mandatului de judecător al Curții Constituționale este considerată vechime în magistratură.

Parlamentul României are posibilitatea și dreptul constituțional de a acționa în temeiul principiului echilibrului puterilor în stat, de restabili echilibrul puterilor legislativă, executivă și judecătorească în privința controlului constituționalității legilor, prin acordarea rolului istoric al puterii judecătorești în realizarea jurisdicției constituționale, motiv pentru care vă înaintez pentru dezbatere prezenta propunere legislativă, spre a fi adoptată.

Sibiu, 09.11.2020

Inițiator,
Deputat,
Sitterli Ovidiu-Ioan

⁶ Modificarea Constituției României ar fi cea mai bună garanție a echilibrului și colaborării loiale în garantarea *supremației constituției*.

⁷ Trebuie subliniat faptul că puterea legiuitoare, *pentru a complini lipsa unei dispoziții deosebit de importantă din Constituția României, referitoare la Curtea Constituțională*, a apelat la reglementarea prin lege organică, acesta regăsindu-se la în art. 1, alin. 1 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale: ***“Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România.”***